

U posljednjih 17 godina Zvornik je od Srbije dobio bespovratna sredstva u iznosu od oko milion evra za projekte poput obnove mosta i doma zdravlja. Iako načelnik Opštine Zvornik Zoran Stevanović smatra da je taj novac „neka satisfakcija“, za njega bi značajniji bio redovan prihod u budžet od očekivane naknade.

Kada bi Srbija počela da isplaćuje naknadu za korištenje hidropotencijala rijeke Drine, to bi pomoglo otvaranju novih radnih mjesta u Bosni i Hercegovini. Ovo za Radio Slobodna Evropa (RSE) kaže Zoran Stevanović. Zvornik bi, uz druge podrinjske opštine, Bratunac, Srebrenicu i Višegrad, trebao biti oštećen po osnovu potopljenog zemljišta prilikom gradnje hidroelektrana Zvornik i Bajina Bašta.

„Naš budžet je 23 miliona maraka (oko 11,5 miliona evra). Makar milion da bude, kojim bi se mogla popraviti infrastruktura, kojim bi se moglo kupiti zemljište, koje bi se sutra moglo ponuditi nekom investitoru da se stvaraju nova radna mjesta i tako dalje“, navodi Stevanović, pojašnjavajući da Zvornik nikada nije dobio naknadu od Srbije po osnovu potopljenog zemljišta prilikom gradnje hidroelektrana Zvornik i Bajina Bašta

„Naš redovan prihod treba da bude, pa nek se počne isplaćivati od sutra, nije bitno, nek se počne plaćati od 2021. godine, ali da znamo da računamo na to“, dodaje načelnik Zvornika. Hidroelektrane (HE) Zvornik i Bajina Bašta, na rijeci Drini, na istočnoj granici BiH, imaju zajedničku instaliranu snagu od 400 megavata (MW). Struju proizvedenu u tim hidroelektranama, odnosno 550 gigavat sati (GWh) godišnje iz HE Zvornik i više od 1.500 GWh iz HE Bajina Bašta, u potpunosti koristi samo Srbija.

Energetski stručnjak i bivši direktor Elektroprivrede BiH Amer Jerlagić navodi da je nakon određenog perioda korištenja trebalo da dođe do podjele tih potencijala sa Bosnom i Hercegovinom.

„Naše procjene su da se radi o iznosu od 4,5 milijarde eura, novca koji je po tržišnim vrijednostima otuđen sa ove dvije hidroelektrane bez bilo kakvog sporazuma između dviju suverenih nezavisnih država. Srbija otuđuje tu energiju od Bosne i Hercegovine. Ljudi odu u zatvor zbog vreće brašna, a evo, uzima neko energiju sa dvije hidroelektrane dvadeset godina“, dodaje on.

U Ministarstvu vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH, ni nakon više upita Radija Slobodna Evropa, nisu odgovorili koliki je dug Srbije koji se nagomilava još od 1992. godine, kao ni šta se trenutno radi na rješavanju tog spora. Odgovora nema ni iz nadležnih institucija u Srbiji.

Srbija već decenijama, bez ikakve naknade Bosni i Hercegovini, profitira od potencijala rijeke Drine, prirodne granice sa Bosnom i Hercegovinom. Problem datira od raspada bivše Jugoslavije, kada su se elektrane izgrađene u tadašnjoj zajedničkoj državi, našle na

granicama novih zemalja. Aktuelizovan je činjenicom da Srbija i BiH nikada nisu potpisale Ugovor o državnoj granici, navodi u pisanoj izjavi za Radio Slobodna Evropa (RSE) član Predsjedništva BiH Šefik Džaferović.

„Razlog je insistiranje Republike Srbije da se prije potpisivanja Ugovora izvrši razmjena teritorije na četiri tačke – kod dvije hidrocentrale Zvornik i Bajina Bašta, te na području općine Rudo i dijela pruge Beograd-Bar koji prolazi kroz Bosnu i Hercegovinu“, rekao je Džaferović za RSE. Republika Srbija, ističe Džaferović, izbjegava da, u skladu sa međunarodnim standardima, sa Bosnom i Hercegovinom riješi ta otvorena pitanja.

„Izbjegava i da se putem međudržavnih stručnih komisija utvrdi iznos naknada od korištenja hidropotencijala rijeke Drine, a koji pripadaju Bosni i Hercegovini. Naš poziv da ova pitanja riješimo je otvoren i dalje“, poručuje Džaferović, dodajući da je stav Bosne i Hercegovine takav da ne pristaje na bilo kakvu razmjenu teritorije.

„Smatramo da je potrebno prvo potpisati Ugovor o državnoj granici, a zatim u skladu sa međunarodnim normama osigurati korištenje energetske i saobraćajne objekata u skladu sa principima prekogranične saradnje u EU“, smatra Džaferović.

Na upite o korištenju hidropotencijala Bosne i Hercegovine, Radio Slobodna Evropa nije dobio odgovor u Ministarstvu energetike i rudarstva Republike Srpske, jednog od dva bh. entiteta. Sa druge strane, u Ministarstvu energetike i rudarstva Federacije BiH navode kako su još 2017. godine tražili od Savjeta ministara BiH, da, kao nadležna institucija u ovom slučaju, rješavaju problem sa Srbijom.

„Uputili smo jedno pismo da se to treba rješavati na nivou Savjeta ministara, uz participiranje, naravno, oba entitetska ministarstva ne samo zbog rijeke i iskorištenja hidropotencijala rijeke Drine, nego i zbog drugih rijeka koje graniče, odnosno koje su na potezu između Federacije (BiH) i Republike Srpske, a imaju potencijala za gradnju nekih hidroelektrana“, navodi ministar energetike i rudarstva Federacije BiH Nermin Džindić. Zahtjev Srbije datira još od polovine maja 2003. godine, kada je bila u državnoj zajednici sa Crnom Gorom. Pregovorima iz 2008. načelno je usaglašena granica između dvije države, onakva kakva je bila u vrijeme međudržavnog priznanja Bosne i Hercegovine. Sporazum o granici finalno nikada nije zaključen, a pet godina kasnije Srbija je zatražila korekciju. U decembru 2017. godine u Beogradu, na predsjedničkom nivou, pregovaralo se i o liniji razgraničenja između BiH i Srbije.

Izvor: slobodnaevropa.org